

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput III. Sanctus e Cartusia Romam se confert, secutis huc discipulis, ut
Cartusiam repetant, suadet, ipseque in Calabriæ, obtenta a Pontifice
secedendi facultate, recusatoque Rhegiensi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORIB[us]
FRANCISCO
A. PUTEO.

aa *Videsis, quæ in Annotatis in Vitam. præced. ad lit. q. adduci.*

bb *Ad Roman. 15, v. 1 et 2; ibi tamen pro hisce vocibus, Quæ autem a Deo sunt, ordinata sunt, istæ aliæ de potestatibus leguntur: Quæ autem sunt, a Deo ordinata sunt.*

cc *Charta, quæ id Sanctus fecit, reperta postea haud fuit. Adi Comment. prævii num. 329.*

CAPUT III.

Sanctus e Cartusia Romam se confert, secutis huc discipulis, ut Cartusiam repetant, suadet, ipseque in Calabria, obtenta a Pontifice secedendi facultate, recusatoque Rhegiensi archiepiscopatu, deserta sese abdit, benevolum ibi erga se comitem Rogerium habet, novas ecclesias condit, sanctissimeque vivit ac moritur.

Romam Bruno venit, discipulis, qui secuti eorum erant,

a

b

c

d

e

Cartusiam ut repetant suadet,

a

b

c

d

e

Et deinde a beato Hugone episcopo benedictione suscepta, Romam accessit *a*. Urgebat enim Apostolicum imperium. Quem Pontifex, de ejus, quem intime diligebat, adventu plurimum gaudens, benigne suscepit, et inter primos et præcipuos sibi peculiaria ac familiares consiliarios, et fideles amicos habuit. Cujus in majoribus causis et arduis Ecclesiæ negotiis utebatur et adhaerebat consiliis. Convenerunt autem ad eum, Spiritu Sancto hoc operante, cæteri fratres omnes *b*, qui prius cum eo in Carthusia fuerant, dolentes plurimum, ipse vero magis, quod locum prædictum Carthusiæ, quem Dominus sibi elegerat, et in quo dignum illi habitaculum construxerat *c*, reliquissent. Dum enim eis in mentem venirent, non sicut murmuratoribus illis in deserto, carnes, cucumeres, aut pepones, sed devotæ illæ meditationes, orationes, lectiones, et spirituales consolationes, quas prius in solitudine prædicta Carthusiæ habuerant; et viderent tumultus, strepitus, et pericula curiæ, non poterant se a lachrymis continere.

48 Tandem vero suasu et inductione ejusdem beati Brunonis, cum nondum posset ipse pro se licentiam seu commeatum redeundi a Pontifice obtinere, tanquam illi in tunc occurrentibus negotiis necessarius, omnes unanimiter consenserunt ad Cartusiam reverti, obtentis prius ab eodem summo Pontifice literis ad prædictum abbatem Siguinum pro restitutione dicti loci *d*; quem illi beatus Bruno inde discedens (ut jam dictum est) remiserat. Magistro itaque Lauduino, quem cæteris fratribus beatus pater Bruno in Priorem loco sui præposuerat *e*, ductore, omnes Cartusiam repeterunt. Quibus Siguinus abbas rogatu summi Pontificis et

ejusdem beati Brunonis, cum consensu suo conventus et in præsentia præfati beati Hugonis Gratianopolitani episcopi, et alterius Hugonis Lugdunensis archiepiscopi, locum prædictum Carthusiæ libere remisit *f*; ac juri eorum et successorum eorumdem tradidit perpetuo possidendum. Et ex tunc dictus Lauduinus Prior, et cæteri fratres ac eorum successores usque in præsentem diem dictam eremum Carthusiæ cum suis finibus et juribus tenuerunt et possederunt, perseverantes in ea sub communi obedientia capituli generalis totius Carthusiensis Ordinis, quod ibidem annis singulis celebratur juxta vivendi normam ab eodem beato Brunone primo, et deinde a cæteris Carthusiæ Prioribus, et a dicto generali capitulo eis datam *g*.

49 Dictus vero beatus Bruno eidem Urbano Pontifici charus, in regimine Ecclesiæ utiliter et fideliter inserviebat. Erat enim tunc Ecclesia in turbatione maxima propter persecutionem Henrici quarti imperatoris prædicti, qui quemdam Gilbertum, quem Clementem vocavit, de facto in Papatum intruserat *h*. Qui ambo, Henricus scilicet et antipapa Clemens, verum Pontificem Urbanum persequebantur. Quorum furorem idem Urbanus declinans, cum in Romanis (et merito) minime confideret, postquam in Melphi consilium habuisset, Placentiam venit, et ibi aliud concilium celebravit *i*, in quo inter cætera petulantiam quorundam ecclesiasticorum, Gratiano teste, animosissime compescuit. Et plura in eos decreta fecit, maxime contra ecclesiasticos incontinentes et simoniacos, et contra proprietarios et instabiles monachos *k*. Deinde nec ibi securus, ejusdem imperatoris iterum furorem fugiens, relicta Italia, in Gallias transmigravit *l*. Ubi denuo de salute fidei cogitans, aliud concilium apud Claromontem, civitatem Alvernorum, convocari fecit, in quo, eodem Gratiano teste, plures alias constitutiones ordinavit, quæ ad erigendum labentis Ecclesiæ statum respicere videbantur. Et inter cætera statuit, ut Horæ beatæ Mariæ a clericis quotidie dicerentur, et ut in Sabbatis ejus Officium solemniter celebraretur *m*.

50 Legi autem in quadam historia, quæ Fasciculus temporum dicitur, quod hoc beata Virgo fratribus in Carthusia revelaverat, haud dubium, quin beato Brunoni et ejus sodalibus, cum ipsi soli adhuc Carthusienses dicerentur *n*. In eodem etiam concilio rem memoratu dignam fecit. Nam principes Galliæ, et cæteram multitudinem, quæ ad concilium convenerat, ad expeditionem contra Turcas pro recuperatione Terræ Sanctæ taliter animavit, ut trecenta milia hominum nomen suum in militiam Christi dederint, signumque crucis susceperint. Inter quos erat Gotfridus de Builhon, dux Lotharingiæ; quo duce moventes per Germanorum fines atque Pannoniam, Bizantium vadunt, ac deinde, transmissis Hellesponto, Niceam primo, mox Antiochiam, et plures alias Saracenorum urbes, deinde Hierosolymam civitatem Sanctam, et omnem circa regionem capiunt *o*. Ubi dum vellet Christiani dictum Gotfridum in regem coronare, renuit ipse, dicens, se nolle auream ferre coronam in ea urbe, ubi Christus spineam tulerat *p*. Tenuerunt autem dictus Gotfridus et septem alii reges Christiani post eum annis octoginta octo dictum regnum Hierosolymitanum *q*, devictis Babylonis et Ægyptiis, cum magna infidelium strage, et maximo incremento nominis

g
cumque consiliis Urbanum Papam, qui Melphi et Placentiæ, ac dein etiam

h

E

i

k

l

m
Claromonte in Gallia concilium celebravit,

n

F

o

p

q

A nominis Christiani. Quibus omnibus causam dedit idem Pontifex Urbanus in dicto Claromontensi consilio.

*aliquamdiu
fuit, sed
cedendi a curia
facultatem ab eo
impetrat,*

31 Quum itaque beatus Bruno eidem Pontifici propter obedientiam meritum certis annis, licet paucis, adhæsisset, et non modicum Ecclesiae sanctae Dei circa ejus reformationem et circa recuperationem Terrae Sanctae suis consiliis profuisset, ut ejusdem Urbani inde secuta decreta, et alia ejus acta praedicta testantur, nec posset diutius tantas inquietudines, et curiae tumultus ac strepitus sustinere, ad solitudinis ac cellae, quam dimiserat, quietem jugiter aspirans, antequam idem Pontifex de Placentia transiret ad Galliam, humiliter et cum geminata instantia ab eodem Pontifice petiit et tandem obtinuit veniam et commeatum, ut relicta curia, eremum, quam reliquerat, repeteret, aut aliam sibi quaereret, quam Dominus ipsi dignaretur ostendere *r*. Et quum idem Pontifex voluisset eum confirmare in archiepiscopatu ecclesiae Rhegiensis, quae est prima metropolis totius Calabriae, ad quam, eodem annuente Pontifice, electus fuerat, ipse electioni a se factae, sciens ex iis, quae in Scriptura sacra legerat, et ex iis, quae in curia et viderat et audierat, qualia et quanta sint in praelatione pericula, consentire recusavit *s*, non quidem pertinaciter, sed solo quietis amore et desiderio, servata semper (ut decens est) ad superiorem obedientiam et humilitate, et ad proximos charitate.

*in Calabria
deserta una
cum aliquot
aliis se abdit,*

32 Tunc enim, ut dicebat beatus Gregorius, ante Dei oculos vera servatur humilitas, quum hoc, quod quis utiliter subire praecipitur, pertinaciter non recusat. Unde potest quis etiam idoneus laudabiliter ex humilitate praelationis officium recusare, eodem Gregorio dicente, quod praelatio propter meliorem intentionem fugienda est, maxime cum ad hoc superna voluntas agnoscitur. Cum voluntate igitur, venia et benedictione Pontificis idem beatus Bruno, relicta curia, Calabriae deserta penetravit, non quidem solus, sed junctis sibi quibusdam aliis ejusdem propositi viris, quos bonus odor vitae ipsius ad solitudinem quaerendam traxerat *t*. Audiverat enim, illic deserta esse loca et solitaria quamplurima, ad peragendum penitentiam aptissima. Et quamvis intenderet et optaret, prout jam saepius decreverat, Carthusiam repetere, quam reliquerat, et illuc fratres suos sequi, quos ante praemisisset, quia tamen (ut praedictum est) Pontifex cum curia sua transibat ad Galliam, in cuius finibus sita est Carthusia, ne curiam, quam fugiebat, sequi videretur, sed ut elongaretur ab ea, Calabriam potius elegit, quam Carthusiam *u*, cum ea tamen semper intentione et voluntate, ut, sedatis rebus, ut primum commode posset, Carthusiam repeteret, prout in quibusdam ejus literis, quas ex Calabria scripsit fratribus suis, qui erant in Carthusia, apparet, quarum verba sunt haec: De me, fratres, scitote, quoniam mihi unicum post Deum est desiderium veniendi ad vos, et videndi, et quando potero, opere adimplebo, Deo adjuvante *x*.

*x
a comite Ro-
gerio, vena-
tioni operam
dante, ibi in-
venitur,
y*

35 Venit itaque cum suis praedictis ad quandam eremum in finibus Calabriae, quae dicitur Turris in diecesi Squillacensi *y*, ibique non cellas, quia sumptus ad eas nos suppetebant, sed speluncas plures sive cavernas eremitis congruentes de vili quidem materia, sed in Christo

preciosa aedificavit, in quibus nocturnis excubiis pariter atque diurnis ipse et qui eum eo convenerant fratres, divinis laudibus et orationibus insistebant, in ea austeritate vitae, quam ipse prius in Carthusia tenuerat, et suis tenendam praecerat. Contigit autem, Domino hoc operante, dum quadam die princeps Calabriae Rogerus *z* cum suo non parvo comitatu, et cum canum multitudine copiosa in dicta eremo Turris venaretur feras, canes olfactu suo diversa ferarum ipsarum vestigia insequentes, ad dictas speluncas, in quibus beatus Bruno, et qui cum eo venerant, fratres pariter habitabant, devenirent. Ubi, fixis pedibus, latratibus multis domino suo indicabant, se praedam magnam aliquam invenisse. Ad quos dictus princeps cum suis concito cursu veniens reperit patres praedictos in dictis speluncis, flexis genibus et erectis in caelum vultibus et manibus simul orantes et Deum laudantes *aa*.

AUCTORE
FRANCISCO
A. PUTEO.

z

34 Quod ille intuens, magna admiratione repletus, de equo, cui insidebat, desiliens devote et humiliter salutavit, et de eorum illuc adventu, et singulorum statu diligenter interrogavit. Quibus cognitis, gavisus est valde, Deum laudans et glorificans, quod tali se dignatus esset praeda dignum facere, sperans et se et terram suam eorum meritis et precibus adjuvari, et in pace tueri. Et propterea ut possent ibidem quietius vivere et diutius perseverare, dedit eis ecclesiam beatae Mariae et Sancti Stephani de eremo *bb*; ubi eos frequenter visitabat, et de vitae necessariis providebat, documentaque salutis ab eis libenter audiebat. Et beatum Brunonem, ipsorum omnium pastorem et patrem, quem praeter ceteris intime diligebat, ad se frequenter evocabat; quem in magna reverentia semper habebat, et quasi primum in domo sua; cujus consiliis acquiescebat, et ejus se orationibus jugiter commendabat; in quibus plurimum confidebat *cc*.

*aa
benevolam
hunc erga se
tunc experi-
ritur,*

E

bb

33 Nec eum fefellit opinio. Nam Deus eum Brunonis meritis a praeparata in eum prodicione in obsidione Capuae civitatis *dd* liberavit, ut idem princeps in suis patentibus literis *ee* per haec verba testatur: Ego Rogerius divina misericordia comes Calabriae et Siciliae notum *f* esse volo omnibus fidelibus Christianis beneficia, quae mihi peccatori concessit Deus orationibus reverendi mei fratris Brunonis, piissimi patris fratrum, qui habitant in ecclesiis sanctae Mariae de eremo, et sancti Stephani protomartyris, quae sitae sunt in terra mea inter oppidum, quod dicitur Stillum, et Arenam. Quum essem in obsidione Capuae Calendii Martii, et praefecissem Sergium, natione Graecum, principem super ducentes armigeros nationis suae, et exercitus excubiarum magistrum; qui satanica persuasione praeventus, prius ipsi principe Capuae promittente auri non modicam quantitatem, ad invadendum me meumque exercitum noctu aditum pollicitus est se praebiturum.

*cc
dumque dein-
de eundem
principem
praesentissi-
mo, in quod
inciderat,
dd*

*ee
* al. nota
F*

36 Nox prodicionis advenit, princeps Capuae ejusque exercitus juxta promissum est paratus ad arma, dumque me sopori dedissem, interjecto aliquanto noctis spatio, adstitit cubili meo quidam senex reverendi vultus, vestibus scissis, non valens lachrymas continere. Cui cum in visu dicerem: Quae causa ploratus? Sic ait: Fleo animas Christianorum, teque cum illis simul. Exurge quamprimum, sume arma, si liberari

*periculo libe-
rat,*

AUCTORE
FRANCISCO
A. PUTEO.

liberari te Deus permiserit, tuorumque animas pugnatorum. Hic mihi per totum videbatur, veluti si esset per omnia venerabilis pater Bruno. Expergefactus sum cum terrore grandi pro visione pavescens. Illico sumpsi arma, clamans militibus, ut armati equos conscenderent, visionem, an vera esset, satagens experiri. Ad quem strepitum et clamorem, fugientes impius Sergius ejusque sequaces subsequuti sunt principem Capuæ, sperantes se in dictam civitatem confugium habituros. Ceperunt autem milites nostri inter vulneratos et sanos centum sexaginta duos ff; quibus et visionem fuisse veram comprobavimus.

novis idcirco
ab eo beneficiis

37 Reversus sum, Deo volente, vicesima nona Julii mensis Squillacium, præhabita Capua civitate, ubi fui per quindenam continuam ægrotans. Venit vero jam dictus venerabilis Bruno cum quatuor de fratribus suis, qui me suis sanctis devotisque colloquiis consolati sunt. Cui reverendo Viro visionem retuli et humiles gratias egi, qui de me etiam absente, suis in orationibus curam habuisset. Qui se humiliter asseruit, non ipsum fuisse, quem vidisse credidi, sed Dei angelum, qui astat principibus tempore belli gg. Rogavi quoque ipsum humiliter, ut propterea de rebus meis in terra Squillacensi sumere dignaretur largos redditus, quos donabam, renuens ille, recipere nolle dicebat, quod ad hoc domum sui patris meamque dimiserat, ut omnino de rebus extraneis liber deserviret Deo nostro. Hic fuerat in tota domo mea quasi primus et magnus hh. Tandem vix ab eo impetrare potui, ut gratis acquiesceret sumere modicum munus meum.

B
gg

hh

afficitur, binas
ecclesias ex-
struit, mortem
sibi vicinam
sentit,

38 Donavi enim eidem patri Brunoni ejusque successoribus ad habendum in perpetuum, absque temporali servitio monasterium sancti Jacobi cum castro, et complures res, compluraque bona alia, cum amplissimis libertatibus, in dictis literis specificè declaratis. Edificavit itaque beatus Bruno inibi vigore donationis prædictæ primo ecclesiam quandam ad honorem beatæ Mariæ Virginis juxta speluncam seu antrum quoddam subterraneum, in quo solus ipse manebat. Demum vero pariter edificavit ecclesiam aliam, a superiore non longe distantem, cum contiguo illi monasterio sub vocabulo sancti Stephani protomartyris ii, in quo cæteri fratres habitabant, et sub cura in regimine tanti Patris Christo Domino militabant kk. Cum quibus ipse usque ad diem mortis suæ perseveravit in ea observatione, quam prius cœperat et docuerat in Carthusia, nec declinavit ex ea. Veniens autem ad mortem, sciens, quod venit hora ejus, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, convocatis fratribus suis, ab infantia singulas ætates suas recensuit, et totius temporis sui scientia et sententia dignum ll proclamavit, exhortans eos et admonens ad charitatem et humilitatem et ad perseverantiam.

ii

C
kk

ll

piissimeque,
fidei profes-
sione emissa,
moritur.

mm

39 Postea vero fidem suam de Trinitate protracto et profundo sermone exposuit et conclusit sic: Credo etiam Sacramenta, quæ sancta credit et veneratur Ecclesia, et nominatim panem et vinum, quæ consecrantur in altari, post consecrationem verum Corpus esse Domini nostri Jesu Christi, veram Carnem et verum Sanguinem, quæ et nos accipimus in remissionem peccatorum, et in spe salutis æternæ mm. Proxima autem die Dominica sancta illa anima

carne soluta est pridie Nonas Octobris, anno Domini millesimo centesimo primo. Corpus vero ejus fratres ibidem honorifice condiderunt. Ad cujus sepulchrum tale suit appositum Epitaphium.

Primus in hac eremo Christi fundator ovilis Promerui fieri, qui tegor hoc tumulo.

Bruno mihi nomen, genitrix Alemania, me- que

Transtulit ad Calabros grata quies eremi. Doctor eram, præco Christi, vir notus in orbe,

Desuper illud erat, gratia, non meritum. Carnis vincla dies Octobris sexta resolvit,

Spiritus requiem, qui legis ista, pete nn.

60 Hanc autem ejus sanctam vitam mortemque preciosam secuta sunt miracula multa, quæ Dominus gloriosi sui Confessoris intercessionibus et meritis operari dignatus est, quamvis miracula Sanctum non faciant, cum non neget Apostolus, montes sine charitate posse transferri. Et propterea non sunt in talibus expetenda seu quærenda miracula, quæ cum malis possunt haberi communia. Nam et magi Pharaonis incantationibus suis multa signa fecerunt. Judas etiam, filius perditionis, vivens miracula fecit, qui et cum cæteris Apostolis ejiciens dæmonia potestatem accepit. Multi etiam alii signa fecerunt, nec tamen ob hoc sanctiores, immo potius deteriores, et damnabiliores effecti sunt. Qui cum in judicio dicent: Domine Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, et in nomine tuo dæmonia ejecimus, et in nomine tuo virtutes multas fecimus? Respondebit illis Dominus: Quia non novi vos. Discedite a me omnes operarii iniquitatis oo. Hinc est, quod cum eidem Domino discipuli redeuntes dicerent: Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo, ait illis: Nolite gaudere, quia spiritus subjiciuntur vobis. Et tanquam quærent: In quo ergo magister bone, gaudebimus? In hoc, inquit, gaudete, quia nomina vestra scripta sunt in caelis pp.

nn
Miracula de-
inde ejus me-
ritis patran-
tur. Sed cum
etiam absque
miraculis

E

oo

pp

61 Multi vero e contrario sancti sunt, a quibus nulla vel pauca facta leguntur miracula, sicut complures Martyres, de quorum sanctitate nullus dubitat. Complures etiam Confessores, qui ad fidei illuminationem multa scripserunt, in eminentia doctrinæ, sanctitatis probationem habentes, ut Augustinus, Gregorius et similes. Unde cum in canonizatione sancti Thomæ Aquinatis de miraculis quærent, respondit Papa, non esse de eis inquirendum. Nam tot miracula fecit, quot quæstiones terminavit qq. Plures igitur fuerunt, qui in eremo vixerunt in asperitate vitæ a conversatione hominum elongati, in continua pugna contra temptationes et vitia perseverantes, seipsos abnegantes, patrem, matrem, et omnia, quæ possederant, relinquentes, crucem suam portantes, et Christum sequentes, sicut Paulus primus eremita, cujus respectu Antonius ait, se solum monachi gerere nomen. Sicut et Arsenius, Hilarion, Macharius, Eulalius, et cæteri plures. Sicut et hic pater noster beatus Bruno, qui non minus cæteris fecisse videtur. Quibus omnibus sufficit pro sanctitatis testimonio verbum Domini dicentis in persona Sapientiæ: Qui elucidant me, vitam æternam habebunt rr.

pp
Sanctum
quempiam
esse posse, ea
omnia, quæ
hic
p

qq

rr

62 Et iterum de eadem Sapientia loquens, Supra salutem, inquit, et speciem dilexi illam: et

rr
proferuntur,
ostendant,
et

A et proposui pro luce habere illam; quam sine fictione didici, et sine invidia communico, et honestatem illius non abscondi. Infinitus enim est thesaurus ejus, quo qui usi sunt, participes facti sunt amicitiae Dei, propter disciplinae dona commendati *ss*. Et in Evangelio, quum dixisset Simon Petrus ad Christum: Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Respondit: Omnis, qui reliquerit domum, vel fratres vel sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet et vitam aeternam possidebit *tt*. Et iterum ad discipulos suos: Amen dico vobis, quia vos, qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit Filius hominis in sede majestatis suae, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel *uu*. Et adolescentem de vita aeterna interrogantem, ait: Si vis perfectus esse, vade et vende omnia, quae habes, et da pauperibus, et veni, sequere me, et habebis thesaurum in caelo *xx*.

ideo Brunonem coli, Leo X Papa, miraculis non discussis, permittit.

yy

zz

C

aaa

bbb

Hinc Carthusianos ad gaudentum,

65 His itaque solis sanctitatis patris nostri Brunonis testimonio sanctissimus Papa noster, dominus Leo decimus hoc tempore Pontifex Maximus *yy*, sine aliqua miraculorum inquisitione contentus, dignum arbitratus est et rationi consonum, eum, quem Deus tantis in hoc seculo donis insignivit et gratis, nunc assumptum in caelos maximis efferendum praeroniis, ut cui viventi dederat Omnipotens cor ad praecipuum et legem vitae et disciplinae, eidem nunc, apud thronum divinae gloriae quiescenti, debita devotionis obsequium impendatur in terris. Et propterea voluit idem Pontifex, et nobis et Ordini nostro Apostolica auctoritate concessit, ut singulis domibus totius nostri Ordinis et earum ecclesiis seu capellis festum ejusdem patris nostri Brunonis confessoris annis singulis die sexta mensis Octobris, qua die illa ejus beata anima, carnis vinculis exuta, ad caelestia regna migravit, solemniter colatur *zz*, et congrua ac debita devotione celebretur, ejusque corpus et memoria dignis in Domino laudibus veneretur, et conveniens Officium in honorem ipsius agatur et decantetur, et ut de eo diebus singulis commemorationem facere valeamus. Idem etiam Pontifex domum praedictam sancti Stephani, quam (ut jam saepe dictum est) beatus Bruno pater noster in finibus Calabriae post erectam prius per eum Carthusiam fundaverat, et in qua corpus ejus conditum jacet *aaa*, per monachos alterius Ordinis multis annis occupatam, Ordini nostro restituit, et sub cura juxta ritum, mores ac regularia instituta ejusdem nostri Ordinis regendam et gubernandam commisit, prout in desuper confectis literis Apostolicis continetur *bbb*.

64 Gaudeamus itaque omnes, mei dilectissimi, gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore beati patris nostri Brunonis, de cujus solemnitate gaudent angeli et collaudant Filium Dei. Haec namque est dies illa, quam fecit Dominus. Dies, inquam, illa, quae ab angelis in caelis continua, a nobis vero in terris ad Dei laudem et tanti Patris memoriam annua devotione recolitur. Exultemus igitur et laetemur in ea, et omnipotenti Deo, qui per suam misericordiam hujus nostrae militiae duces et principes tantis ac talibus donis et gratis praeventit in via, et tantis dotibus ac

tanta gloria deinde remuneravit in patria, dignas, quas possumus, laudes et gratias humiliter referamus, et ejusdem Sancti merita dignis efferamus laudum praeroniis. Praecipuum enim habemus de honorandis parentibus, nedum carnalibus, sed et tanto magis his, qui nos in Christo genuerunt, spiritualibus. Unde scriptum est, quia gloria hominis ex honore patris sui est, et dedecus filii pater sine honore. Et quia, qui honorat patrem suum, vita vivet longiori, et jocundabitur in filiis, et in die orationis suae exaudietur, et superveniet ei benedictio a Deo, et benedictio illius in novissimo manet *ccc*.

63 Agamus insuper Deo laudes et gratias, sicut post quadringentos et triginta annos a repromissione facta Abrahamae filios Israel per manum Moysi de servitute Aegyptiorum liberavit, ita et nunc post totidem annos, quadringentos scilicet et triginta, hunc Patrem nostrum, et per eum fundatam domum praedictam Sancti Stephani per manus summi legislatoris, Romani Pontificis, Christi in terris vicarii, de manu alienorum redimere, et sub nostri Ordinis possessionem et obedientiam restituere dignatus est. Tot enim anni, quadringenti scilicet et triginta, numerantur ab ejusdem Ordinis initio, quasi quodam divino praesagio, usque ad annum millesimum quingentesimum quartum decimum *ddd*, quo anno idem Pontifex eundem Patrem nostrum et dictam ejus domum, in qua, ut jam saepe dictum est, conditus jacet, a praedicta servitute liberavit. Et quia tunc Dominum in Sanctis ejus, et Sanctos in Domino digne veneramus et colimus, quum Sanctorum virtutes et mores imitatur et sequimur, sicut et ille Deum perfecte diligit, qui ejus mandata custodit.

66 Propterea, venerabiles patres et fratres in Christo dilectissimi, si veri filii sumus, non degeneres, sequamur, et quantum, Domino cooperante, poterimus, imitemur hujus patris nostri beati Brunonis mores et vestigia. Decet enim, filios similes esse patri, quum Dominus, de seipso loquens, dicat, non posse Filium a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem. Et quod quaecumque ille fecerit, haec et filius similiter faciat *eee*. Quemadmodum igitur ille fecit, ita et nos pariter faciamus. Carthusienses enim sumus, et a Carthusia, ut jam audivimus, nomen accepimus. Carthusia autem juxta etymologiam sui nominis secundum Hieronymum in interpretatione Hebraicorum nominum dicta est a Chartus, quod interpretatur perfecte vocatus, vel perfecta vocatio; et ia, quod est Dominus vel dominator, quasi a Domino perfecta vocatio; et inde Carthusianus dictus est, tamquam a Domino perfecte vel ad perfectionem vocatus *fff*.

ANNOTATA.

a Anno scilicet 1090, ad Martium circiter profecto, uti in Commentario praevio num. 325 docui.

b Miraculo interveniente, id factum non est. Consule Comment. praevium num. 327.

c Nimirum secundum visionem, S. Hugoni, Gratianopolitano episcopo, paulo ante S. Brunonis ejusque sociorum ad hunc accessum, divinitus oblatam, de qua videsis Commentarii praevii § 23.

d Litteras illas integras Commentarii praevii num. 328 exhibui.

e Cum

AUCTORE FRANCISCO A PUTEO.

ccc ad laudandum Dominum

E

ddd

et ad sancti Patris sui sequenda vestigia biographus hortatur.

eee

F

fff

AUCTOR
FRANCISCO
A PUTEO.

e Cum nimirum et Cartusia ab Urbano II Papa arecessit Romam se contulit. Ad Comment. prævii num. 316 et 329.

f De hac Cartusie restitutione, per Signinum, Casæ-Dei abbatem, facta, illiusque adjunctis, quæ hic memorantur, videsis Commentarium num. 328 et binis seqq.

g Sub S. Anthelmo, septimo ex recensione Morotii Cartusie Majoris Priore, de annuo cogendo totius Ordinis capitulo cogitari primum apud Cartusianos cepit, idque sub Basilio, proximo Anthelmi successore, executioni demum fuit mandatum, ut Columbius in sua de Cartusianorum initiis Dissertatione num. 37 et seq. ostendit: quod cum ita sit, non omnia, quæ hic biographus memorat, accuratè veritati consonant.

h Factum id est anno 1080, quemadmodum in sua ad Hermannum Contractum Appendice ad hunc annum docet Bertholdus, Constantiensis presbyter, assentientibus ei etiam scriptoribus aliis, qui tractant de calamitatibus, quas ab Henrico IV, aliis III, sub Gregorio VII potissimum et Urbano II, Romanis Pontificibus, Ecclesia passa est.

B i Urbanus II Papa, uti in hujus Vita Ruinar-
tius dilucide ostendit, concilium Melphi anno 1089, Placentiæque deinde aliud anno 1093 celebravit. Quare is Pontifex non statim a celebrato Melphi concilio, prout quis e scribendi, quo biographus hic utitur, modo putare posset, sed sex dumtaxat annis post Placentiam se contulit. Nec, quo Henrici furorem declinaret, id tunc, contra ac præterea Puteanus hic docet, Urbanus fecit: tunc enim Pontifici adversus Guibertum antipapam, ejusque sectatores ubique fore, quemadmodum laudatus Bertholdus presbyter ad annum 1093 docet, prævalebant, idque ita, ut in media Longobardia in civitate Placentina inter ipsos schismaticos, id est, Guibertinos, et contra ipsos generalem synodum condiderit, reque etiam ipsa circa mediam Quadragesimam Placentiæ dicto anno 1093 celebravit.

k De rebus, ad Urbano II Papa in concilio Placentino statutis, consuli etiam potest auctor synchronus Bertholdus, Constantiensis presbyter, ad annum 1093, et Labbeus tom. X Concil. col. 300 et quinque seqq.

C l Concilium Claromontanum, quod decernendæ parandæque in Terram Sanctam expeditionis causa convocatum præcipue fuit, quodque nulla re magis, quam hac, omnibus passim notum est, anno etiam 1093 mense Decembri, uti inter omnes convenit, fuit celebratum; unde simul et ex mox dictis ad lit. i manifestum est, Urbanum Papam tunc, cum id, uti mox hic subditur, convocavit, in Galliam, quo Henrici furorem declinaret, non concessisse, contra ac hic traditur.

m Ad hac de re Ruinarium in Urbani Papæ Vita num. 226, uti etiam Commentarium prævium num. 607 et seq.

n Operis, Fasciculi temporum nomine distincti, in quo vere id ad annum 1094 legitur, auctor est Wernerus Rolevinck, Ordinis Cartusienensis alumnus; verum hic, utpote qui ante sæculum xv haud floruerit, recentior est, quam ut rei isti fidem certam atque indubitam conciliare possit.

o Veritati, quæ hic affirmat Puteanus, esse apprime consona, uti etiam quo singula tempore gesta sint, videre est ex Historiis, quas de sacris in Terram Sanctam expeditionibus scripsere Guilielmus Tyrius, aliique antiqui expeditionum illa-

rum scriptores, anno 1611 Hanoviae typis We-
D chelianis sub titulo Gesta Dei per Francos simul editi.

p Ita Tyrius lib. ix, cap. 9.

q Fuit scilicet anno 1099 Hierosolyma a Christianis expugnata, usque anno 1187 a Saladino erepta, uti omnium, qui de re illa tractant, scriptorum concurs fert testimonium.

r Citius Bruno, quam, cum Urbano II Papa, celebrato Placentiæ concilio, Gallias petiit, solitudinis repetendæ facultatem ab eo petiit ac obtinuit. Videsis Commentarii prævii num. 356 et binis seqq.

s Non serius, quam anno 1090, contra ac existimavit biographus, ad archiepiscopatum Rhodiensem, quem recusavit, electus fuit Sanctus. Ad Comment. præv. num. 352 et binis seqq.

t Ex his unus fuit Lanvinus Normannus, a Landuino Tusco diversus; Sanctus autem hunc, aliosque, quibuscum et Pontificia curia Calabriae deserta petiit, ad solitariae vitæ propositum non tunc primum, cum Romæ versaretur, attraxisse, sed jam inde ab eo tempore, quo in Cartusia adhuc morabatur, sibi habuisse adjunctos videtur, uti facile colliges ex iis, quæ Commentarii præv. num. 310 dicta sunt.

u Urbanus II Papa, cum Sanctus in Calabriam secessit, Galliam non adiit, ac proin ratio, ob quam tunc Cartusiam non repetiisse hic asseritur, non subsistit. Videsis Commentarium prævium num. 349 et binis seqq.

x Cum verba hæc integram § 41 datam, quam Sanctus ad Cartusios fratres, per Landuinum, ad hosce revertentem, misit, epistolam claudant, hæc haud dubie ea ipsa est, cujus hic meminit Sancti nostri biographus.

y De hac eremo videsis Commentarii prævii num. 332 et seqq.

z Princeps hic seu potius Calabriae et Siciliae comes quis fuerit, Commentarii prævii num. 336 et seq. explanatum invenies.

aa Sanctum nostrum, cum comiti Calabriae et Siciliae Rogerio ignotus adhuc esset, non fuisse ab hoc, venationi operam dante, in speluncis reperi-
tum, dilucide, quantum apparet, probant, quæ Commentarii prævii num. 341 et binis seqq. in medium adduxi.

bb Duas hasce ecclesias, uti hic biographus noster indicare videtur, S. Brunoni ejusque sociis a comite Rogerio, statim atque hos, in specu orantes, inter venandum invenerat, donatas fuisse, a vero alienum apparet. Ad Commentarium prævium num. 370.

cc Quæ hic de comiti Rogerii erga S. Brunonem veneratione summa ac amore memorantur, veritati sane apprime consonant, uti abunde probant, quæ Comment. prævii locis non paucis disserui.

dd De occasione, qua obsidio hæc contigerit, periculoque, quod hujus tempore comes Rogerius ex prodicione, in se parata, fuerit expositus, videsis Commentarii prævii num. 655 et seq.

ee Litteras hasce seu diploma in Commentarium prævium num. 657 et sex seqq. intuli; id autem non anno 1098, quo, quemadmodum Commentarii prævii § 40 probavi, obsidio Capuana contigit, sed anno 1099 datum fuisse, probant, quæ eodem § 40 adduxi in medium.

ff Fueritne inter captos, an fuga evaserit prodicionis dux Sergius, compertum haud habeo; quod si interim inter captos vere fuerit, oportet,

ut

A ut veniam a Rogerio comite non obtinuerit, sed morte fuerit muletatus, cum nomen ejus inter captos proditoris Capuanæ reos, quos omnes Rogerius S. Brunoni Turritanæq; eremo in servitute dedit, apud Surianum in illorum elencho non reperitur.

gg De apparitione, a comite Rogerio hic narrata, quæ huic fuerit, non per S. Brunonem, sed per angelum, sub ejus specie ac habitu oblata, videsis Commentarii prævii num. 644.

hh Consequens ex his verbis non est, ut Sanctus ante suam in Cartusiam excessum in Rogerii comitis curia versatus aliquandiu fuerit. Ad Commentarii prævii num. 371 et seq.

ii Sanctus quidem, ut § 58 Commentarii prævii docui, præter ecclesiam, sanctissima Dei Genitrici sacram, quam in Turritana eremo prius extruxerat, ecclesiam alteram, S. Stephano dicatam, extruxit; verum vel unam vel alteram e duabus hisce ecclesiis, uti hic biographus indicat, extrui non prius captam fuisse, quam cum per diploma, quod supra ex parte hic recitatur, donationem, in hoc expressam, S. Brunoni comes Rogerius fecisset, omni dubio procul a veritate alienum est, uti quisque, qui Commentarii prævii num. 624 et binis seqq. dicta expenderit, haud difficulter agnoscat.

kk In monasterio isto monachos, vitæ eremiticæ minus aptos, Sanctus constituisse putatur, oisque, suprema sibi servata præfectura, Lanvinum præfecit Priorem. Ad Comment. præv. num. 625, 626, 643 et 716.

ll Quid verosimilius phrasi hac significetur, videsis Comment. præv. num. 726.

mm Integram fidei professionem, a Brunone morti proximo emissam, nec tamen hisce verbis terminatam, in Comment. præv. num. 727 intulit.

nn Hic, uti etiam aliis locis nonnullis, a Basileensi Vitæ hujus editione (adi Comment. præv. num. 754) nonnihil dissonat posterior Parisiensis anni 1524; hanc autem, etsi non hic, atibi tamen subinde, cum lectione meliores magisve arriidentes offerret, sum secutus, quod lucubratio isthæc tanti non sit, ut primævum ejus textum scrupulose ubique exprimi, multum intersit.

oo Nonnihil aliter Matthæi 7, § 22 et seq. pp Lucæ 10, § 20.

C qq Sanctorum numero S. Thomam Aquinatem anno 1525, uti apud nos ad diem 7 Martii, qua de sancto illo Ecclesiæ doctore egimus, videre est, Joannes XXII Papa adscripsit; hic autem de miraculis, quæ S. Thomas patrasset, non esse inquirendum, haud dicit, sed contra diligentissime in ea fecit inquire. Liqueat id tum e dicti Sancti canonizationis bulla, tom. I Bullarii a Laertio Cherubino inserta, tum ex Processu inquisitionis factæ super vita, conversatione et miraculis recol. mem. fr. Thomæ de Aquino, ad præfatum 7 Martii diem in Operis nostri primum mensis hujus tomum pag. 686 et seqq. illato. Adhæc etsi quidem, quemadmodum in conscripta a se S. Thomæ Aquinatis Vita, eidem Martii tomo apud nos intexta, num. 81 Guilielmus de Thoca, auctor synchronus, memoriæ prodit, Joannes Papa Dominicanorum deputatis, qui ad eum, ut inquire in S. Thomæ miracula Apostolica auctoritate juberet, postulatum venerant, divino allatus Spiritu dixerit, sese credere, S. Thomæ doctrinam non potuisse esse sine miraculo, aliaque deinde nonnulla, quæ hanc plurimum commendant, in consistorio coram Cardinalibus protulerit, illum tamen, quæ hic Puteanus scribit, Octobris Tomus III.

de S. Thoma asseruisse, nusquam invenio; neque vero a Pontifice illo, tot hunc Sanctum fecisse miracula, quot quæstiones terminasset, dictum fuisse, sat verosimile autumo.

rr Ecclesiastici 24, § 51.

ss Sapientiæ 7, § 10, 15 et 14.

tt Matthæi 19, § 29.

uu Ibid. § 27 et seq.

xx Ita fere etiam ibid. § 21.

yy Scripsit hanc Sancti nostri Vitam Puteanus anno circiter 1515; Leo autem X ab anno 1515 ad annum usque 1521 S. Petri Cathedram occupavit.

zz Cum Leo X Papa Sanctum nostrum canonizatione nec formali, nec æquipollenti, quæ utraque cultus præceptum importat, Sanctis adscripserit; sed tantum, ut Commentarii prævii § ultimo probavi, Beatificatione æquipollenti, per solam cultus, quæ in Cardinalis Papiensis litteris, Commentarii prævii § 46 datis, exprimitur, permissionem facta, biographus noster, quæ veritati accurate consonent, hic non scribit, si per præteriti temporis verbum voluit idem hic intellegat, quod per præteriti itidem temporis verbum injunxit.

aaa Modo quidem sacrum Sancti corpus in Turritana S. Stephani ecclesia honorifice asservatur; verum in ecclesia S. Mariæ verosimilius terræ fuit mandatum. Ad Comment. præv. num. 751 et binis seqq.

bbb Bullam seu litteras Apostolicas, quibus hoc Pontifex ille fecit, Commentarii prævii num. 734 et tribus seqq. integras dedi.

ccc Paulo aliter Ecclesiastici 5, § 6, 7 et 15.

ddd Anno scilicet 1084, quo Sanctus ejusque socii Cartusie eremum primum sunt ingressi, Cartusienis Ordo initium accepisse censetur.

eee Joannis 5, § 19.

fff Non pauca adhuc, quæ non secus atque jam data Vitæ S. Brunonis nomine notavit vulgavitque Puteanus, hic adjiciuntur; verum cum nihil plane, quod a Sancto gestum sit, complectantur, tantumque una cum iis, quæ tribus ultimis numeris modo hic dedi, orationem ad Cartusianos hortatoriam constituent, ab iis, cum merito pro parte Vitæ Sancti nostri haberi haud queant, recensendis abstinendum duxi. Ea interim, quæ in hic suppeditata a biographo nostro Cartusie etymologiam Theophilus Raynaudus in Styliata mystico, puncto 4, num. 9 observat, lubet hic lectori proponere. Sic itaque ibidem habet: Quidquid sit de vocis (Cartusie nimirum) originatione primæva, quis neget ad veritatem dixisse eum, qui Cartusie nomen a carne tusa et macerata dictum videri, affirmavit? Primævam hanc fuisse originationem hujus vocis, asserere non ausim, qui sciam, ante appulsos illuc S. Brunonem ac socios id jam fuisse loco nomen, ut liquet ex cap. ix et x Actorum (a Surio scilicet editorum) S. Brunonis. Nisi si post Sanctorum illic habitationem et exceptas illic ab eis macerationes et contusiones corporis, contigit, inditam tunc appellationem retrahere ad tempus, priusquam a Sanctis incoleretur, siquando de anteriori illo tempore incidere sermo. Nam ipsa quoque Scriptura plerumque nomina locorum desumit a posterioribus eventibus, ut fuse prosequitur S. Chrysostomus. Quamvis igitur notatio nominis Cartusie, a carne tusa et macerata, videri possit incerta; tamen notationi illi subjecta notio perspicue est ad veritatem. Quadrat sane multo magis, quam illa alia, pro

A qua (post Puteanum nempe hic) satagit Petrus Sutoris, derivans Carthusiæ vocabulum, a duplici Hebraica voce, quarum altera CARTUS juxta S. Hieronymum Perfectam vocationem sonet; altera, hoc est, *ia*, Deum designet, ita ut sensus sit, Carthusiam esse perfectam vocationem Dei. *Hæc adde iis, quæ Comment. prævii num. 28 dicta sunt.*

VITA TERTIA,

E Vitis, per Puteanum et Blomenvennam scriptis, a Surio collecta.

CAPUT I.

Defunctus sese damnatum, e feretro publice proclamatum; spectaculi hujus occasione in solitudinem ad pœnitentiam agendam secedere Sanctus statuit, cum aliquot aliis, quos ad idem faciendum movit; ad Hugonem, Gratianopolitanum episcopum, iter arripit, benigneque ab hoc excipitur.

Colonia Agrippina e parentibus nobilibus natus est, a

B **B**eatus Bruno, sacri Carthusiani instituti primus author et architectus, natione Germanus, in insigni Colonia Agrippina parentes habuit et genere et virtute claros a, quibus tamen ille, atque adeo toti familiæ suæ, majorem vitæ suæ sanctimonia attulit splendorem. Ab ipsis autem incunabulis, gratia Dei illum dirigente, semper ad meliora proficere studuit, et cum adhuc puer esset, nihil præ se puerile tulit, sed C **C**ætatem morum gravitate vincens, et quasi futuræ religionis specimen quoddam exhibens, multorum monachorum pater et institutor parabatur. Sortitus vero a Domino est animam bonam, ut Scripturæ verbis utamur, præclaram indolem, illustre ingenium, memoriam tenacem, voluntatem ad optima quæque consecranda studiose propensam.

litteris operam Parisiis dedit, cumque tibi versaretur, horrendo, b c

2 Itaque missus est Lutetiam Parisiorum, ut illic literis et disciplinis liberalibus erudiretur. Ubi tantum ille profecit præ cæteris coætaneis suis, ut inter primos philosophos numeraretur b, et scholarum magister effectus sit c. Ad sacræ quoque Theologiæ studia se conferens, in Theologiæ doctissimus et celeberrimus habitus est, possuntque ei rei testimonium haud vulgare perhibere scripta ejus, quæ exstant d. Fuit vero etiam Rhemensis ecclesiæ canonicus e. Per id tempus cum in hujusmodi optimis studiis versaretur Bruno, Gregorio VII Romano Pontifice sanctissimo f, et Henrico tertio Imperatore g, circa annum salutis millesimum octogesimum

secundum, Parisiis literarum studia florebant, D et erat illic tum magna turba studiosorum, tum non pauci doctores insignes. Accidit autem sane horrendum et seculis omnibus memorandum in ea tum urbe spectaculum, quod Carthusianæ vitæ instituendæ occasionem præbuit, divina id agente providentia, quæ multorum voluit consulere saluti.

3 Quidam enim valde celebris doctor, præ cæteris multa doctrina et eximia morum honestate instructus, quantum quidem ex vitæ consuetudine homines, qui externa sola intuentur, pectoris arcana videre non possunt, conjicere et existimare possent; tum etiam ante alios illius ipsius doctrinæ et probitatis causa honoratus, in gravem morbum incidit, et lecto decumbens, morbo ingravescente, diem clausit extremum, ante tamen more Christiano, ut vir Catholicus, Ecclesiasticis munitus Sacramentis; cumque ei ex recepta apud Christianos consuetudine celebres pararentur exequiæ funeris ejus cohonestandi gratia, magistrorum, studiosorum, et civium ingens advenit multitudo; quibus funus ipsum prosequentibus, defuncti exanime corpus in templum, ubi sepulturæ mandandum erat, illatum est. Viris autem ecclesiasticis, qui ad id invitati fuerant, solitum Officium peragentibus et preces illas, quas Vigiliis defunctorum vocant, recitantibus, ubi ventum est ad eam lectionem, cujus initium est, Responde mihi, is, qui erat vita functus, in ipso feretro erexit se, et, paululum elevato capite, cunctis videntibus et audientibus, et ad tantam rei novitatem non immerito stupentibus, alta et horrenda voce dixit: JUSTO DEI JUDICIO ACCUSATUS SUM; et his dictis, rursus in feretro deposuit caput.

quo tribus vicibus e feretro se attollens, prima se accusatum,

4 Qui vero ejus verba audierunt, et gestus viderunt, non mediocriter perterrefacti, consulte quidem et provide decreverunt sepulturam ejus in diem crastinum differendam, tam inusitatæ rei exitum præstolari. Altera luce, cum jam facti hujus fama tota urbe esset diffusa, et omnium aures implevisset, ad eam ecclesiam innumera prope hominum utriusque sexus turba confluit. Tum vero denuo repetitis exequiis, postquam lectionis supradictæ initium recitari cœpit, idem defunctus, erecto capite, ingenti rursus voce clamat JUSTO DEI JUDICIO JUDICATUS SUM, moxque in feretrum se reponit. Corripuntur adstantes omnes summa et incredibili admiratione, horrendumque spectaculum stupore afficit universos. Sed quia tamen necdum ea, quæ hactenus dixerat, se justo Dei judicio et accusatum, et judicatum, apertam habebant damnationis ejus significationem, cum possent etiam in bonam accipi partem, quod primo quidem inique ad Christi tribunal accusatus esset ab eo, qui perdere cuncta festinat, et qui a studio calumniandi diabolus, id est, calumniator recte dictus est, postea vero ab ejus calumniis æquissimi Judicis sententia vindicatus esset, cunctis visum est, etiam in tertium diem ejus protrahere sepulturam.

secunda judicatum

5 Eo autem illucescente, tota fere civitas accurrit, tam inusitatum et terribile Dei judicium nosse cupiens, cumque eodem modo iterarentur exequiarum ritus, et ad lectionem, quam diximus, perventum esset,

ac tertia damnatum, doctor Parisiensis

Tum rursus exanimus feretro caput extulit alto,

Atque infelicem se contemplando, locutus, Sic